Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Буряат-монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

№ 87 (4207)
1943 оной
АПРЕЛИИН
23
пятница
Сөн 20 мүнгөн

Трактористт Буянтуевай рекорд

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). ***Боргойн „Овцевод“ совхозой тракторист нүхэр Буянтуев өврынгөө ЧТЗ трактораар 7,5 га хахалхын орондо 22 га газар эрхим шанартайгаар, хахалха зуураа горючи ба бусад турхихэ тоһонуудые ехээр алмаба.***

А. КОСТЕЕВ.

БМАССР-эй Совнаркомдо ба ВКП(б)-гэй Обкомдо

1943 ондо Бурят-Монгол АССР-эй колхозуудта ба совхозуудта адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб тухай

БМАССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-гэй Обкомой Бюро болбол «Колхозуудта ба совхозуудта адуу малай тоо толгойе олошоруулха ба тэдэнэй ашаг үрэлгые дээшэлүүлхэ гэмжээнүүд тухай» СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1943 оной апрелиин 13-ай тогтоол соо заагдаһанай ёһоор үнгэрэгшэ 1942 ондо республикын колхозуд адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэгүй байгаа гэжэ тэмдэглэнэ.

Илангаяа Түнхэнэй, Закаменай ба Хоринин аймагуудай партийна, советскэ ба газартаряалангай органууд колхозуудта хамтын мал ажалые хүтжөөхэ хэрэгые хангалтагүй мүргаар хүтэлбэрилжэ, тэндэхи колхозуудынь «Колхозуудта ба совхозуудта нарай малые хоролтогүй һайнаар түлжүүлхэ ба адуу малай тоо толгойе олошоруулха түхай» СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1942 оной мартын 11-эй тогтоолой ёһоор 1942 ондо удаа малайнгаа тоо толгойе олошоруулаагүй байхаһаа байтагай. харин 1942 оной январиин 1-дэ байһанда орходоо бүри хороохон байха юм.

Жэшээнь, Түнхэнэй аймагта эбэртэ томо малай тоо толгойнь 1,1 процент, хони ба ямаад 8,1 процент, гахай 15,8 процент хоробо; Закаменай аймагта эбэртэ томо малай тоо толгой 22 процент, хони ба ямаад 9,6 процент, гахай 13,2 процент хоробо; Хоринин аймагта эбэртэ томо мал 10,8 процент, хони ба ямаад 0,8 процент, гахай 28 процент хоробо.

Үүн тэрэшэлэн Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн ба бусад зарим аймагуудай партийна, советскэ ба газартаряалангай органууд адуу мал үсхэбэрилхэ хэрэгые хангалтагүй мүргаар хүтэлбэрилгэн байна.

«Колхозуудта ба совхозуудта адуу малай тоо толгойе олошоруулха ба тэдэнэй ашаг үрэлгые ехэ болгохо хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй 1943 оной апрелиин 13-ай үдэр гаргаһан тогтоолтой зохилдуулан БМАССР-эй Аралай Комиссарнарай Советэй ба ВКП(б)-гэй Обкомой Бюро болбол 1943 ондо республикын колхозуудта ба совхозуудта адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые, колхозуудта һаамхай үнеэн бүрибөө дунда жэшээгээр жэл соо һааха бүнэй хэмжээе, хамтынгаа малда хэрэгтэй бүдүүн тэжээл бэлдэхэ түсэбые, ОТФ дээрэ малай тэжээл бүйлуулха кулнинуудые түхеэрхэ ба үхэр малдаа типовой дулаан байрануудые шэнээр бариха түсэбүүдые баталаад, иимэ тогтоол гаргаһан байна:

1. Аймисполком ба ВКП(б)-тэй айкомуудые, совхозуудай директорнүүд ба политотделнүүдэй начальникуудые нигэжэ уялгалха гэбэл:

а) «Колхозуудта ба совхозуудта адуу малай тоо толгойе олошоруулха ба тэдэнэй ашаг үрэлгые ехэ болгохо хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолтой колхозникуудта ба совхозуудай хүдэлмэришэтые һайса танилцуулха;

б) СССР-эй СНК ба ВКП(б)-тэй ЦК-гэй гаргаһан тэрэ тогтоолһоо үнэмшэлэһэн практическа хэмжээ-ябуулганууд эохёожо баталаад, тэрэниие саг болзор соонь үгэ хүүргүйгөөр хүсэндэнь оруулха;

в) ВКП(б)-тэй айкомой бюро дээрэ ба аймисполкомой заседани дээрэ колхозуудта адуу малайнь хэрэгтэй байдалтай байһан тухай асуудалые һарадаа нэгэ дахинаа үсөөн бэшэ хэлсэжэ үзэхэ, үүн тэрэшэлэн СССР-эй СНК ба ВКП(б)-тэй ЦК-гэй тогтоол хэрэгтэй дүүргэдэжэ байһан тухай сомисполкомуудай ба колхозуудай правленинүүдэй заседани дээрэ, зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөнүүд дээрэ, колхозуудта ба совхозуудай партийна эхин организациинуудай суглааануд дээрэ хаһа сат соонь зүбшэн хэлсэжэ байха;

г) апрелиин 30 хүртэр малай фермэ ба бригадануудые шалгагдаһан һайн кадрнуудаар бүридхэжэ хүсэлдүүлээд, артелиин уставай ёһоор тэдэнэ хүдэлмэри дээрэнь 3 жэлһээ доошо бэшэ болзортойгоор бүхэжүүлэн байлгаха;

д) 1943 ондо адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбэй бүхы показательнуудые апрелиин 25 хүртэр колхоз бүхэндэ хүргэхэ ба мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбөө үндэһэлэн табигдаха үйлэдбэриин даалгабариинуудые фермэ ба малжалай бригада бүхэндэ байгша оной майн 1 хүртэр тогтоохо;

2. Малай фермэнүүдтэ адуу малай тоо толгойе хүсэлдүүлхын тулада колхозуудаа залуу малай толгой бүхэнэй түлөө колхознигуудта, хүдэлмэришэдтэ, албахаагшадта тугалайнь үнэ сэнгые гүрэнэй хушаалгаг-абалтын сэнгээр түлэхэ ба тэрээнһээ гадна, колхозой хамтын суглааанай шийдхэбэриин ёһоор гүрэндэ оробо туршаха үялгаяа колхозойнгоо дүүргэнэй һүүлээр, хамтынгаа һүрэгтэ туршаһан тугалай амидын шэнүүрэй килограмм бүхэнэй түлөө нэжээд килограмм оробо, үү. али үбһэндэ оруулжа тоолобол 10 килограмм бүдүүн тэжээл үү. али 6 барааһаа дээшэ болоһон тугал туршаагаад байхадань, колхозно айл бүхэндэ тогтоогдоһон жэлэйнь нормоһоо дээшэ бэшэ хэмжээтэйгээр мяха туршааха үялгыень бөө дээрээ даажа абахые колхозуудта һайшаан дурадхаха.

3. СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолтой зохилдуулан, колхозуудта хамтын һүрэгүүдэй үлэмжэ түргэнөөр олон болохо ба мяха туршааха түсэбэй дүүргэлтые хангахын зорилгоор, мяха туршааха үялгаяа дүүргэхэдээ түбхын түрүүндэ шахамал гахайнуудаа хэрэглэхэ, үүн тэрэшэлэн голгожо илгагдаһан хонид ба үхэрнүүдые бэлшээжэ таргалуулха болон шаахаа ябадалые үргэнөөр эмхидхахэ тухай колхозуудта һайшаан дурадхаха. Мяха туршаалгаяа дүүргэхээр үрэндэ туршаахын тулада Райзо-гэй хүтэлбэриин доро зооветспециалистнуудай гүйцэдамжатайгаар үхэр малда шэлэжэ илгаха ба тэдэнтие бэлшээжэ таргалуулха болон шаахаа ябадалые байгша оной майн 15 хүртэр үйлдэхые колхозуудай правленинүүдые уялгалха.

4. Гансал ветеринарна ба зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэдэй шэлэжэ олоһон ба Райзо-гэй батальһан имагта хэрэгтүй гэжэ голгоһоноһоо бэшэ нэгэ жэл хүртэрхи һаһанай эбэртэ томо малые алаха гү, али худалдаха ябадалые дайнай боложо байгаа ve соо хэжэ болохогүй гэжэ колхозуудые хориихо.

5. Колхозуудта адуу малые илангаяа үнеэд, залуу эмэ үхэрнүүдые хэрэгтүй болоо гэжэ голохо ябадалай хойноһоо нарин хямтатал шалгалта табихыень БМАССР-эй Наркомзем, аймисполком ба ВКП(б)-гэй айкомуудые уялгалха. Ветеринарна зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэдэй тусхай шийдхэбэри ба Райзо-гэй зүбшөөрэлгүйгөөр үнеэд, залуу эмэ үхэр ба тугалнуудые өөһэдөө шэлэн олоод алахагүй гэжэ колхозуудай правленинүүдые хорихо.

6. «Колхозуудта ба совхозуудта адуу малай тоо толгойе олошоруулха ба тэдэнэй ашаг үрэлгые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд тухай» СССР-эй СНК-тэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолой нэгэдэхи бүлэгэй, 5,6 ба 8-дахи статьянуудтай зохилдуулан 1940 ондо байһан нормын ёһоор республикын колхозуудай томонууд ба гахайн арһануудые үрэндэ уялгата ёһоор туршаахэ түсэбые хубаариган зохёожо ба үүн тэрэшэлэн 1943 оной апрелиин 1 хүртэр колхозуудта тоологдожо байһан үрэндэ томо ба гахайн арһануудые туршааха туршаа урда жэлнүүдэй үри доёмконууд мүнөө болоолагдаха болоод байхадаа тэрэнь хэды шэнээн хэмжээтэй байһыень БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй Обкомой Бюрогой үзэмжэдэ гурбан үдэрэй болзор соо табихыень БМАССР-эй Уполнаркомзагые уялгалха.

7. СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолой 1-дахи бүлэгэй 10, 11, 12 ба 13-дахи статьянуудтай зохилдуулан малай фермэнүүд дээрэ эхэ малнуудай һубайраха ябадалые усадхаха ба жэлэй эхиндэ бии байһан үнеэн, хони ба ямаан бүрибөө жэл бүхэнэ түл абаха ба 9 барааһаа дээшэ болоһон эмэ гахай бүрибөө жэлдээ 1,5 түлөө доошо бэшэ абаха ябадалые хангахын зорилгоор аймисполком ба Райзо-нуудые нигэжэ уялгалха гэбэл:

а) буха, хуса гэхэ мэтэ олонтой байһан колхозуудаа тарээгээр дутамаг байһан колхозуудта үргэжэ хоорондонь хубаариха хэрэгые байгша оной майн 1 хүртэрхи болзор соо дүүргэхэ. Үүн тэрэ болзор соо тэдэнние үрэнүүдэ ба отара бүхэндэ зүбөөр хубаариган табиха, тиихэдээ СССР-эй СНК-тэй ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолоор хараалагдаһанай ёһоор буха хусануудта эхэ малнуудые даалгажа үгэхэ нормонуудые хүтэлбэри болохо;

б) наһаа хүсэһэн буха хусануудай дутамаг байгаа хадань, орондо ороохо наһаа хүсэһэн сэбэр шүүһэй ба метиснэ болон үүн нютагайшье үүлтэрэй залуу буха хусануудые орооной кампанида үргэн олоор хэрэглэхэ ябадалые эмхидхэхэ;

в) бүхы азарга, буха, хуса гэхэ мэтые энээнһээ хойшо ороондо табихада хэрэгтэй зохихо байһыень байгша оной майн 1 хүртэрхи болзор соо шалгажа үзөөд хэрэгтүй гэжэ үзэгдэһэн буха хусануудые һайн малаар һэлгэхэ туршаа хэмжээ абаха.

Колхозуудта буха, эрэ гахай, хуса ба бусадые холоодоо тобир тарган байлгахаар шанар һайнтай үбһэ тэжээл эдюулжэ байха;

г) нютагай үүлтэрэй ба сэбэр шүүһэ багатай метиснэ буха хусануудые үүнлэ тиимэ нютагай үүлтэрэй ба сэбэр шүүһэ багатай метиснэ эмэ малнуудта табиха хэрэгтэй гэжэ тогтоохо;

д) үүлтэрэй малай бэшэ фермэтэй ба үүн тэрэшэлэн нэгэ булатай үүлтэртэ малай фермэ дээрэшье аймземотделэй ветеринарно-зоотехническэ комиссиин шалгажа үзөөд һайшааһан буха ба хусануудые һүрэгтэнь табижа дурав соонь хэлитэй болохо ябадалые эмхидхэхыень колхозуудта зүбшөөрэх. Тиихэдээ 2 ба бүри дээшэшье үүлтэртэ бухануудтай племфермэнүүд дээрэ үүн тэрэшэлэн үнэтэ һайн үүлтэрэй бухануудтай ба хусануудтай фермэнүүд дээрэ һүрэг соонь табижа ороондо оруулха ябадалые хэжэ болохогүй.

8. Үнеэд ба хонидые искусственнэ аргаар хээлитэй болгохо түсэбые дүүргэхын тулада үнеэдые ба хонидые искусственнэ аргаар хээлитэй болгохо пунктнуудые түүнеэрхэ болон, үүн тэрэшэлэн кадрнуудые һургажа бэлдэхэ пунктнуудта аппаратура ба шухала хэрэгсэлнүүдые бии болгохо, тэдэ пунктнуудта эрхим һайн үүлтэртэ буха хусануудые асаржа табиха туршаа хэмжээ абахые БМАССР-эй Наркомзем ба аймисполкомуудые уялгалха.

9. Үбһэ сабшажа ба үхэр мал адуулжа болоомоор ой тайгын талмай соорхойнуудые байгша оной майн 10 хүртэр элирүүлжэ олоод, Управлесэй ба «Бурмонголлес» трестэй зүбшэн хэлсээд тэрэ газарыгь 1943 ондо үбһэ сабшаха ба үхэр мал адуулхын тулада колхозуудта даалгажа үгэхыень БМАССР-эй Наркомзем, аймисполком ба Райзо-нуудые уялгалха.

10. БМАССР-эй Наркомзем ба зохихо аймисполкомуудта ингэжэ даалгаха гэбэл:

а) Куйтунска губи талада үхэр малые зунай сагта байлгаха арга бии байна гү гэжэ байгша оной июниин 1 хүртэр шэнжэлжэ үзөөд, тэндэ һайн результат гараад байгаа хадань, Кабанскын, Прибайкальска ба Баргажанай аймагуудай колхозуудай үхэр малнуудые зунай сагта байлгажа бэлшээхэ;

б) Тарбагатайн аймагай колхозуудай үхэр малые Түнгын губи талада зунай сагта байлгажа бэлшээхэ аргаболомжо тухай асуудалые БМАССР-эй Совнаркомой үзэмжэ дээрэ байгша оной майн 10 хүртэр табиха.

11. Боргойн губи талада колхозуудай малые зунай сагта бэлшээхэ ябадалые гуримтай болгохо, энэ тала дайдые үхэр мал бэлшээжэ үлэмжэ нарин һайнаар хэрэглэхын зорилгоор, колхоз бүхэнэй бэлшээрийн газарай хилэ захыень тодорхойгоор тогтоохыень Зэдын аймисполком ба ВКП(б)-тэй айкомые уялгалха. Үүн тиихэтэй хамта Темник ба Снежная гэдэг гол үүрэнүүдэй эхиндэ үхэр малые зунай сагта бэлшээхэ аргаболомжонуудые шэнжэлжэ үзэхэ.

12. Дайнай үеын байдалда талха тарялае гамтай һайнаар гаргашалхын зорилгоор, үхэр малдаа корнеплод, силос, тарималь үйлэ ногоо үлэмжэ ехээр эдюулдэг болохо ба эдэ культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ тухай тусгаар анхарал хандуулхые колхозуудта һайшаан дурадхаха. Гахайда эдюулхын тулада һайнаар абтаһан үйлэ ногоое, түбхын түрүүндэ бобово үйлэ ногоое татажа гурил болгохо, загаһанай ба малай потархо гэхэ мэтын хог богуудые хүсэд хэрэглэхэ, үүн тэрэшэлэн тэжээл шанаха дулаан кухня түхеэржэ үйлэй сагта гахайнуудаа шэмэтэй тэжээлээр зүбөөр эдюулүүлхын тулада шухала условинуудые байгуулхыень БМАССР-эй Наркомзем, аймисполком ба колхозуудай правленинүүдые уялгалха.

13. Үбһэ тэжээл бэлдэхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэ туршаа хэмжээ-ябуулганууде байгша оной майн 5 хүртэр республикын Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй Обкомой Бюрогой үзэмжэ дээрэ табихыень БМАССР-эй Наркомземые уялгалха.

14. Республикын хэдэн олон колхозуудта үхэр малда эдюулхэ минеральна зүйлнүүд угаа хомор дээрэнээ, тэдэ малнуудай бэеынь түлжэхэ хэрэгтэ һаад боложо байһыень хараадаа абаад, 1943 оной сентябриин 1 хүртэр нютаг дээрэхи минеральна тэжээлнүүдые (өөхэн, молоной хөө ба үнэбэ, галдаг-даһан ба жэжэ болгожо бутаруулһан яһа) бэлдэхэ хүдэлмэрине эмхидхэхыень БМАССР-эй Наркомзем ба аймисполкомуудые уялгалха.

Үүн эмэ болзор соо 225 тонно хужарые, тэрэ тоодо Закаменай аймагта үгахын тулада 82 тонно, Түнхэнэ—83 тонно, Кабанскда—45 тонно, Прибайкальскда—15 тонно үгахөөр БМАССР-эй Наркомзем ба тусхайта аймисполкомуудтай хамта бэлдэхэл хэхыень Бурмонкоопсоюзые уялгалха.

15. 1943 оной турша соо колхозуудай фермэнүүд дээрэ байһан бүхы малые таатай зохид байра байдалаар хангаха ба тэндэ стойло, кормушка, ясли, үйлэ хоёо гэхэ мэтые түхеэрхыень БМАССР-эй Наркомзем ба аймисполкомуудые уялгалха.

Зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа Закаменай, Сэлэнгын, Кяхтын, Заиграйн ба Яруунын аймагуудта нютагай үүлтэрэй мориндто үбэлэй сагта дулаан байра байдал хэрэгтүй юм гэжэ хэлсэдэг «теории» хадаа колхозно мори үсхэхэ ажалда угаа ехэ гарзатай ушаруулдаг хороо үзэл үүн гэжэ бүруушадха.

16. Малай байрануудые һэльбэн зоһаха, дулаалха ба досоонь түхеэрэдэг хэхэ хүдэлмэри гадаа мал ажалай бригадын хүсөөр хэгдэхэ ёһотой, тиихэдээ үхэр малай бэлшээриндэ гаргаһан

(Үргэлжэлэлыень 2-дохи нюурта).

Малажалай хэрэгтэ большевистскэ гурим байгуулха

СССР-эй СНК ба ВКП(б)-гэй ЦК болбол «Колхозуудта ба совхозуудта адуу малай тоо толгойе олошоруулха ба тэрэнэй ашаг үрэлгые өхэ болгохо хэмжээнүүд тухай» гаргаһан тогтоол соогоо малай республикые адуу малай тоо толгойе олошоруулха талаар хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилөө гэһэн сэгнэлтэ үгэбэ.

Энээнэй урда жэлнүүдтэ малажалай тоо толгойе олошоруулха талаар бага бэшэ амжалта түйлажа, правительствын эхтөө магтаал абаһан манай республика, үнгэрэгшэн 1942 он соо хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ, иимэ сэгнэлтэ абаһа, ябадалынь тоншье эшүүритэй багытамшаг хэрэг үүн.

Үүнөөдэр манай «Бурят-Монголой Үнэн» газетэдэ «1943 ондо Бурят-Монгол АССР-эй колхозуудта ба совхозуудта адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб тухай» БМАССР-эй Совнарком ба ВКП(б)-тэй Обкомой бюрогой тогтоол толилуулдобо. Энэ тогтоол соо хэдэн хэдэн аймагуудай партийна, советскэ ба газартаряалангай органууд колхозуудай хамтын һүрэг малнуудые хүгжүүлхэ хэрэгые хүтэлбэрилөөгүй гэжэ сэхэ заагдана. Энээндэ Түнхэнэй, Закаменай, Хоринин, Кяхтын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн ба бусад аймагуудые хабаадана.

Тэрэ, 1943 оной гараһанһаашье хойшо малажалай талаар һэргэнэн һайжаһан юумэнай үгы. Хэдэ хэдэн аймагуудай колхозуудаар залуу малай хоролто үргэлжэлэн хэбэзэрэ. Урдань магтуулһан Сэлэнгын аймагшье магтаһан урмада хүрэбэгүй. Энэ аймагта январь февраль һарануудта 20 тугал, 133 хурьга эшэгэ ба 33 поршоонхо үхэһэн байгаа һаа, гансахан марта соо анар 59 тугал, 300 хурьга эшэгэ ба 28 толгой поршоонхо үхэһэн байха юм. Энэ аймагай колхозуудаа үбһэ тэжээлэй запас сэхэ фермэнүүд ба бригадануудта байгуулха тухай ВКП(б)-тэй Обкомой зааварие бэелүүлэгүй. Эдэ бүхы болбол малай хоролтодо туһа дүхэм боложо үгэхэһөө гадна, һү һаалгада ехэхэн нүлөөлөһэн байна.

Жэшээлхэдэ, Загастайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үбһэ тэжээлээ эртэнһээ фермэ бригадануудтаа абаашаагүй байһан дээрэнээ үүлтэр һайнта эбэртэ томо үнеэдээ бэлшээриндэ гаргаха баатай боложо, үнеэдээ өүүдхэ соогоо миил хөёр дахин һаадаг болоо.

Үүн энэ аймагта малай һубайрха ябадалтай тэмсэл хэгдэнэгүй. Энэ хэрэгые өөрөө бүтэхэдэ табяа гэхэдэ ямаршье алдуу болохогүй. Юуб гэхэдэ, 1.102 толгой һубай үнеэдые ба 1943 оной январиин 1 болтор түрэнэн 1.631 толгой үнеэдые ороондо оруулһан байха ёһотой аад, ороондоо 1.136 толгой үнеэдые ороондо оруулһан байна.

Малажалай хоролтотой тэмсэхэ ябадал үүн Мухаршэбэрэйшье аймагта хангалтагүйгөөр табигдаа. Мухаршэбэрэй сельсоведэй «Ударник» колхозой 104 толгой хурьга эшэгэдэйнь 56 толгойнь хоробо. Суулгын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой 58 поршоонхонуудайнь аяар 45—ниинь хоробо.

Малажалай хэрэгтэ эмхи гурим байгуулха саг тулажа ерэ. Малажалай фермэ ба бригадануудые дүй дүршэлөөр баян, шалгагдаһан кадрнуудаар хүсэлдүүлхэ. Малай һубайрха ябадалтай эрид тэмсэжэ, үлүү олон эрэ малнуудтай колхозуудай малнуудыень, эрэ малаар хомор колхозуудта үгэхэ ябадалые майн 1 болтор хэжэ дүүргэхэ. Малые, илангаяа залуу малые, мяханда гү, али худалдахын һэдэлгээр хороохо ябадалтай эрид тэмсэхэ,—партийна, советскэ, газарай органууудай ба колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй хойшолуулшагүй шухала зорилгонь иимэ гэшэ.

Малажалай хэрэгтэ большевистскэ гурим байгуулая!

Нүхэр И. В. Сталин мексиканска посланник господин Л. Кинтанийда гэгшэтэй уулзаба

Апрелиин 20-ой үдэр СССР-эй Аралай Комиссарнарай Советэй түрүүлэгшэ нүхэр И. В. Сталин болбол Гадаада Хэрэгүүдэй Аралай Комиссар нүхэр В. М. Молотовой хабаадалгатайгаар СССР-тэ һууха Мексикын онсо томилолгото посланник ба бүрин эрхэтэ министр господин Л. Кинтанийда гэгшэтэй уулзаба.

Советскэ Информбюроһоо

АПРЕЛИИН 20-ой ҮДЭШЫН МӘДӘӘСӘЛ

Апрелиин 20-ой туршада фронтнуудаа шухала хубилалта болоогүй.

Манай корабльнуд Баренцова далай соо дайсанай 2 транспортые шэнгээбэ.

★

Кубаньда Н-скэ частинь соединенинүүд дайсанай айхабтар шанга атаканнуудые тогтоон бариха ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Танкнуудта авиацийн томо хүсэнүүдээр дэмжэгдэжэ ябуулгаа хэһэн немецкэ ябган сэрэгүүд хэдэн дахин һэдэлгэ хэгшье һаа, нэгэшье участок дээрэ манай хамгаалгые таһалаа сохижо шадаагүй. Гитлеровецүүдэй бүхы атакануд тэдэнэртэ ехэ гэлтэтэйгээр гэдэргээ сохигдобо. Үдэрэй турша соо зенитнэ артиллериин ба ябган сэрэгэй буунуудай буудалгаар 12 немецкэ самолёт унагаагдаа. Тэрээнһээ гадна манай авиаци дайсанай аэродром дээрэ 11 самолёдые үгы хэһэн байна.

★

Баруун фронт дээрэ хаа-яа буудалгаа даанууд болоно. Манай частьнуд артиллерийскэ-миномётно буудалгаар 100 шахуу немецкэ солдат ба офицерые үгы хэжэ, дайсанай нэгэ артиллерийскэ ба 2 миномётно батарейн буудалгые дараһан байна. Снайпер старшина Константин Бондаренко гэгшэ өөрынгөө шаби улаанармеец Александр Логинов гэгшэтэй нүүгада һуугаад, удаашүй 4 гитлеровецүүдэй гаража ерэхые хараад, тэдэнэрые үгы хэбэ. Дайсан болбол манай снайпернуудые элирүүлээд, пулемётно хүсэтэ буудалга хэһэн юм. 2 бүлэг немецкэ солдадууд тойрожо, манай снайпернуудые бэһэлгэ гэжэ эхилээ. Бондаренко Логинов хөёр тэнсүү бэшэ байлдаа тунхаринүйгөөр хэжэ, мэргэн буудалгаараа 17 гитлеровецые хюдаа.

★

Нүхэр Черновой командалдаг подразделени Калининска фронт дээрэ дайсанай өхэ эрэ бүхэжүүлһэн позицинуудые гэб гэнтэ атаковалба. Немецүүдэй эсэргүүсэлтые дараад, манай боецүүд оршон тойронойнгоо газарые харуулһалхада таарамжатай нэгэ үндэрые эзэлһэн юм. Дайсан болбол алдаһан позицинуудаа тэхэрюулэн абахые эрмэлзэжэ, 6 дахин контратака хэзд, тэрэ бүридөө аргагүй батарей үгы хэжэ, 6 блиндажые һандаргаба. Буу-пулемётно буудалгаар «Мессершмитт—109» гэдэг немецкэ самолёт унагаагдаһан байна.

★

Волховско фронт дээрэ ахалагша лейтенант Мальцев ба лейтенант Степанов гэгшэдэй команда доро ябаһан 2 бүлэг тагнуулшад дайсанай байһан газар худар нэбтэрэн ороһон юм. Артиллерийскэ буудалгаар халхалагдаһан манай боецүүд немецкэ траншей худар хөёр талаһаань сүмэрэн орожо, 60 гитлеровецые хюдаба. Нскэ частинь снайпернуд һүүлэй үдэрнүүдтэ 108 гитлеровецые үгы хэ. Снайпер нүхэр Блинов нэгэ үдэр соо 9 немецые алаба.

★

Украинска отрядай партизануд түмэрзамай томо үүргэ һахижа байһан немецүүдые атаковалаа. Түс добтолгын гэб гэнтэ болоһон нэрэһээ гитлеровецүүд шангаар эсэргүүсэлтэ үзүүлжэ үрдеэнүй. Дайсанай 40 солдадые партизануудай хюдахалаар, бусадынь өөдэ уруугаа гүйлдэжэ үгы болоо. Тухай подрывникууд түүргэ минировалжэ тэһэлбэ. Дайсанай түмэрзамай тон шуухала нэгэ участок дээрэ поезднуудай ябалга таһалдаһан байна.

★

Югославска партизануд хэтэн городуудые эзэлбэ. Оточац ба Бриньецэ патриотууд нэгэ миллион хахад һомо, 2 вагон снаряд, 13.000 литр бензин, олон ехэ буу булаан абаа. Партизануд Невесин гэдэг городто сүмэрэн орожо дайсанай хүсэтэ колонные хяа һамна сохибо. Түс город бүхыдөө гитлеровецүүдһээ сэбэрлэгдээ. Дайсан болбол зүбхэн алуулжа 100 гарай солдат ба офицерээ гээһэн байгаа. Словенскэ Приморьедо партизануд итальянска бүхэжүүлгэнүүдтэ амжалтатай добтолго хэжэ, 80 итальянецые хюдаба. Дайсанай 69 солдадынь пленда абтаа. 14 пулемёт, 100 винтовко ба олон һомо бүлаагдан абтаа.

АПРЕЛИИН 21-эй ҮДЭШЫН МӘДӘӘСӘЛ

Апрелиин 21-эй туршада фронтнуд дээрэ шухала хубилалта болоогүй.

★

Апрелиин 20-до манай авиацийн частьнуд фронтын эдэб участогуудаа дээрэ сэрэг ба ашаа тээһэн 200-гоо үсөөн бэшэ немецкэ автомашина үгы хэһэн гү, али гэмтээһэн, һомо хэрэгсэлтэй 3 склад тэһэлһэн, артиллерийскэ 6 батарейн буудалгые дараһан, дайсанай һаюулай корабль, транспорт ба десантна 2 судна шэнгээһэн байна.

★

Кубаньда Н-скэ соединениин частьнуд дайсанай горьтойхон үүсэнүүдэй айхабтар шанга атаканнуудые сухарюулан сохёо. Гитлеровецүүд ябашье амжалта түйлахые эрмэлзэжэ, советскэ позицинуудта таһаралтагүй добтолбо. Байлдаанай илангаяа шангадажа байһан үедэ советскэ самолёдууд дайсанай добтолжо ябаһан частьнуудай цайшалхы жагсаал худар хүсэтэ сохилгонуудые хэжэ, тэдэнэй эсэргүүсэлтэ үзүүлжэ хоёорхо шахатарынь гэлтэдэ оруулаа. Үсэд шанга байлдаанай эсэстэ немецүүдэй бүхы атака сухариса сохигдоһон байна.

★

Баруун фронт дээрэ хаа-яа артиллерийско-миномётно буудалдаануд болоо. Манай частьнуд 3 немецкэ миномёт үгы хэжэ, дайсанай 2 артиллерийскэ батарейн буудалгые дараа. Зарим участогуудаа дээрэ немецүүд байлдаатайгаар тагнуул хэхэ гэжэ һэдэһэн юм. Манай подразделениинүүдэй буудалгаар гитлеровецүүдэй тагнуулай отрядуд таваагдан сохигдожо, зарыманиинь үгы хэгдэбэ.

★

Чугуевһаа хойгуур советскэ артиллериин буудалгаар немецкэ танк гэхэгдэжэ, һомо хэрэгсэлтэй дайсанай хэдэн складуд галдагдаа.

★

Ростов-на-Дону городһоо баруугаар Нскэ частинь артиллеристнүүд ба миномётчигууд дайсанай артиллерийскэ

БМАССР-эй Совнаркомдо ба ВКП(б)-гэй Обкомдо

1943 ондо Бурят-Монгол АССР-эй колхозуудта ба совхозуудта адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб тухай

(Үргэлжэлэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

салhаа эхилээд, Баргажанай, Яруунын, Хэжэнгын, Хоринин, Баунтын, Хойто-Байгалай ба Ахын аймагуудта 1943 оной сентябриин 1 хүртэр ба үлэгшэ аймагуудта сентябриин 15 хүртэр тэрэнние дүүргэхэ ёнотой гэжэ тогтоохо.

17. Колхознигуудые үмсын үхэр малгтай болгохо хэрэгтэнь туhаламжа үзүүлхын зорилгоор БМАССР-эй Наркомзем ба аймисполкомуудые нигэжэ үилгалха гэбэл:

а) үмсэдөө үхэр малгүй колхознигуудта, түбхын түрүүндэ улаанармеецүүдэй бүлэнэртэ үгэхын тулада колхозниннуд, хүдэлмэришэд ба албахаашадhаа тугал, гахай ба хони худалдан абажа, гүрэкэй ба олонитын туhаламжа үзүүлхэ.

Гахай үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргэhэн ба гахай шахаха түсэбөө гүйсэдхэhэн колхозуудта колхозойнгоо правлениин тогтоосhон сэнгээр колхозниннуудтаа першоонхо худалдахыень зүбшөөрхэ.

б) гүрэндэ тушааха үилгаяа дүүргэхэ, хамтынгаа үхэр малда эдюулхэ ба тогтоогдомол страховой запасуудые hайгуулха ябаталые хантаhанайнгаа hүүлээр үлөөд байhан сабшалангаа колхозниннуудай сабшажа абахынь тулада үгэхые колхозуудай правлениннүүдтэ зүбшөөрхэ, мүн тэрэшэлэн гүрэнэй ой модоной фондын ба гүрэнэй тэзрэй фондын хэрэглэгдэхүй участогуудhаа үбhэ сабшахын тулада колхозуудай правлениннүүдэй зүүршалтаар колхозниннуудта үгэхэ тухай аймисполкомуудта зүбшөөрхэ ба колхозниннуудай, мүн тэрэшэлэн хүдэлмэришэдэй ба хүдөөгэй албахаашатай үхэр мал бэлшээхын тулада бэлшээриин участогуудые таhалжа үгэхэ;

в) малай фермэннүүд дээрэ колхозниннуудта хабаатай бүхы эмэ малнуудые хээлитэй болгохын тулада шулала хэрэгтэй буха, хуса болон эрэ гахайнуудые фермэ дээрээ баригжа байхые колхозуудта дурадхаха;

г) колхозниннуудай үмсэдөө мал үсхэхэ ба тэрэнэй ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь зооветеринарна туhаламжа үзүүлжэ байха.

18. Городой зоной адуу мал ба шубуу үсхэбэрилхэ болон огород тариха хэрэгые хүтэлбэрилхэ тушаа Горсоведүүдэй дэргэдэ хүдөөгажахын таhагуудые бии болгохо гэбэл: Улан-Удэ горолгоо 6 хүн штаттай, Кяхта ба Бабушкин городуудта 3—3 хүн штаттай байха.

19. БМАССР-эй Наркомзем ба ВКП(б)-гэй Обкомой кадрнуудай таhагые нигэжэ үилгалха гэбэл:

а) Наркомзесэй мал ажалай управление, мүн тэрэшэлэн зооветучастогууд ба зооветпунктнуудые мэргэжэлтэй hайн кадрнуудаар бүхэжүүлхэ;

б) гүрүү малажалтай колхозуудай бүлэ дээрэ слюяныын мэргэжэлтэй кадрнууд малшадые hургажа бэлэдхэхэ:

в) Сэлэнгын зооветтехникумэ, Кяхтын хүдөө-ажахын hургуулинда ба аймагуудай колхозно hургуулинуудта малажалай кадрнуудые бэлэдхэхэ түсэбые хүлээн үүргэхэ.

20. БМАССР-эй Наркомземые нигэжэ үилгалха гэбэл:

а) 1943 ондо республикын колхозуудта ан бүга үсхэбэрилхэ, hарлаг үхэрнүүдые үсхэбэрилхэ тушаа хэмжээнбуулганнуудые байгша оной апрелиин 25 хүртэр БМАССР-эй Совнаркомой ба ВКП(б)-гэй Обкомой Бюрогой үзэмжэ дээрэ табиха;

б) 1943 ондо республикын колхозуудта үхэр мал харуулhалха ба эдеэлүүлхэ тушаа зоотехническэ ветеринарна заабариие байгша оной майн 1 хүртэр зохёогоод, тэрэнние БМАССР-эй Совнаркомой баталамжа дээрэ табиха.

21. Зоотехническо-ветеринарна эмхи зүргаануудай хүдэлмэрие үндэhөөрнь hайжаруулжа, СССР-эй СНК-гэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй байгша оной апрелиин 13-ай тогтоолой ёhоор колхозуудай адуу мал үсхэбэрилхэ түсэбөө дүүргэхэ ба үхэр малаа харуулhалха, байлгаха ба эдеэлүүлхэ тушаа ветеринарно-зоотехническэ заабариннуудые сахиха хэрэгтэнь колхозуудта практическа туhаламжа үзүүлхэ ба хямгадал шалгалта табиха хэрэгые ветеринарна ба зоотехническэ хүдэлмэрилэгшэдэй гол зорилго болгон табихыень БМАССР-эй Наркомзем ба аймисполкомуудые үилгалха. РайЗО-гэй ба зооветеринарна участогуудай ба пунктнуудай зоотехниннүүд ба ветеринарнууд болбол хүдэлмэриннгөө сагай ехэнхи хубние колхозно малай фермэннүүд дээрэ сэхэ үнтэргэжэ. тэндэ үбhэ тэжээлэй хэрэгтэй зүбөөр гаргашажа байhыень, фермэннүүдэй ветеринарна санитарна байдалые, мүн тэрэшэлэн адуу малай тоо толгой ба тэдэнhээ абтаhан продукциин тоое хэр hайнаар бүриилхэжэ байhыень саг үргэлжэ шалгажа адуу мал үсхэбэрилхэ тушаа хүдэлмэрие эмхидхэхэ хэрэгтэнь практическа туhаламжа үзүүлжэ байха ёнотой гэжэ тогтоохо.

22. Нарай мал үсхэжэ түүлжүүлхэ ябадалые шефтээ абаха тухай республикын зарим колхозно комсомольско организацинуудай үүсхэлыень hайшаагаад, республика дотор үлэмжэ hулаар хүргөөгдэhэн шубуу ба кролик үсхэбэрилгэ тухай илангаяа ехээр анхаржа, малажалай бүхы hалбаринуудые шефтээ абаха ябадалые лэмжэгэ ба дэлгэрүүлхэ тухай ВЛКСМ-эй Обком ба аймкомуудта hайшаан дурадхаха.

* * *

1942 ондо республикын олоншог колхозуудаа адуу мал үсхэбэрилхэ тушаа тон хангалтагүй муугаар хүдэлмэрилhыень хараадаа абаад, Арадай Комиссариарай Совет ба ВКП(б)-гэй Обкомой Бюро (болбол партийна, советскэ ба газартаряалангай органуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мүн тэрэшэлэн колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, колхозниннуудаа ба зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонь хадаа. 1943 ондо адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэхэhээ гадна, харин социалистическэ мүрысөөнние дэлгэрүүлhэнэй үндэhэ hүүри дээрэ эршэтэй шангаар ажаллажа, энэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэзд, адуу мал үсхэбэрилхэ тушаа республикана хожомдогшоhоо түрүүшүүлэй эзэргэдэ оруулха эзэргэтэй гэжэ hануулна.

Манай самолёдууд Тильзит городто добтолбо

Апрелиин 20-ой hүни манай самолёдууд Тильзит городто нэгэлхэмэд шангаа добтолго хэжэ, түс городто сэрэгэй ажахүйлэдбериин объектнүүдые тэhэ балар бомболсоhон байха юм. Бомболгого хэгтэhэнэй hүүлээр хэдэн олон түймэрнүүд боложо. тэрэнь hүүлдэ болходоо хүжэ үргэлжэ гал болшоо. Эндэ болсhон гал түймэрэй туяанниинь аяар 150 километрын газарта харагдажа байгаа hэн. Мүн тэрэшэлэн айхабтар шанга тэhэрэлгэннүүд, илангаяа hомо хэрэгсэлтэй складай байhан газарта, түмэрзамай үзелай территори дээрэ. үhа мүрэнэй портын ба аэропортын оршондо олон дахин дуулиhан байгаа.

Манай самолёдууд барандаа өөhэдынгөө базада бүсажа ерээ.

Краснодарhаа баруугаар болоhон агаарай байлдаанууд

Апрелиин 20-ой ба 21-эй үдэрнүүдтэ немецкэ авиаци Краснодарhаа баруугаар байhан манай сэрэгүүдтэ ба сэрэгэй объектнүүдлэ олоороо добтолго хэхэ hэдэлгэ гаргаба. Манай агаарай сэрэгэй хүсэнүүд эдэ добтолгонуудые амжалтатайгаар сухарюулан сойёод, баhа өөhэдөө дайсанай сэрэгүүдтэ ба сэрэгэй объектнүүдтэ айхабтар шанга добтолго хэжэ тэдэшние ехэшэг гарза хоролтодо оруулаа. Хоёр үдэр соо болсhон агаарай байлдаануудта 98 немецкэ самолёт ушагаагдаба. Мүн энэ болоор соо манайхинай гэзэлтэ—42 самолёт.

Англійска морягууд советскэ орденуудаар шагнагдаба

Апрелиин 20-ой үдэр Лысмыдэ байгаа (Англи) советскэ посольстводо үүлзалган болобо, тэрэ хадаа Англиhаа СССР худар буу зэбсэг зөөжэ асархадаа баатаршалга ба эрэлхэг зорит харуулhанайнь түлөө англійска морягуудые советскэ орденуудаар шагнагдаhан тушаа хэгдэбэ.

Тэдэ орденуудые барюулха үеэ байлсаhан айлшадай дунда далайн министр Александер, флодой адмирал Дадли Паунд, информацийн министр Брэкен, мүн тэрэшэлэн гадаада хэрэгүүдэй министрэй саг үргэлжын орсолгошо Кадоган ба Великобританийн далайнсэрэгэй ба худалдаа-лаймаанай флодуудай түлөөлөгшэд бии байгаа.

Советскэ посол нүхэр Майский гэгшэ орденуудые барюулха зуураа, богопихон үгэ хэлэжэ, мүнөө боложо байгаа дайн байлдаанда хамаг бүхы буу зэбсэгүүдые хэрэглэхэ гээшэ угаа шуухала удхатай байhыень дурсаан. Великобританийн сэрэгэй ба худалдаа-лаймаанай флодуудай бүтээhэн ехэнэн ажалые тэмдэглэhэн байна.

Англи болбол үhан дорохи дайн байлдаанда тулажа гараха байhандань сохом этигэхэ байhанаа элирхэйлэ зүүрааа. нүхэр Майский нигэжэ хэлэв: «Дайн байлдаан мүнөө шиидхэхы үедөө ороод байна. Нэгэдэмэл нацин hүүлэй 6—7 hарын турша соо хэдэн олон толотомо ба найтуулга ехэтэй амжалтаннуудые түйлаhан байгаа. Улаан Армиин үбэлэй добтолго Сталинград шадар алдарта илалтаар захалба.

Тусгаар шалгарhан эрхим англійска морягуудые орденуудаар шагнаха гэhэн советскэ правительствын шиидхэбэри тухай дуулгаад. нэгэдэмэл нацинуудниитынгээ дайсанда эсэргүү үргэн ехэ добтолгото операциннуудые хэхөөр бэлэдхэжэ байна гээшэ гэжэ мэдүүлбэ.

Молотовойхидтол адлаар хүдэлмэрилхэ хэрэгтэй

Урдань хэhэн алдуу эндүүгээ hуургаал болгожо, тэрэнөө саашанхи хүдэлмэриндөө большевистскээр хайшаан гэжэ заhаха ёнотойб гэжэ харуулhан, Хэжэнгын аймагай Дунда-Худанай соционой Молотовой нэрэмжэтэ колхоз тухай хэлэгдэмнай.

Өөрынгөө зэргэдэ хэдэн арбаад ба зуугаадные коммунистнуудтай байhан парторганизацинуудта орходоо, үсөөхэн тоной коммунистнуудтай аад, дайшалгы шадабариигай ба ажал хүдэлмэри өхээр бүтээдэг парторганизацинуудбайдаг. Үнэндөө хадаа тоогойнгоо талаар бишэ, харин шадабариингаа талаар дайлалдадаг гээшэ бэзэ. Эгээл нимэ юумэн Молотовой нэрэмжэтэ колхозо болобо. Эндэ хоёрхон лэ коммунист бии—колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Магатаев, парторгь нүхэр Батомункуев. Үнэгэргшэ жэлдэ энэ колхоз үрhэ хүрөөгөөр дутажа, угаа бэрхэтэй байдалда орогоон байгаа. Аяар 250 гаран модоной газарта байhан Бичурын аймагhаа арhа яhан болошоhон мориндоороо хүрөөгтын материал зөөлжэ, зүдэрхын өхээр зүдэрhэн юм. Партийна кандидатска группа болбол энэнhээ hуургаал абажа, шангашат лэ тобшолол гаргаhан байна. Үнэгэргшэ жэлэйнгээ алдууе дабтахагүйн тулада эрид тэмсэл хэhэнишье hаа. үнэгэргшэ намар тиимэшье hайн ургаса абаагүй.

Гэбэшье, партийно-кандидатска группа хадаа колхозынь ямар аргаболомжонуудтай байнаб, тэрэ бүхэнние бүтэдынь элсүүлжэ шадаа. Нэмэлтэ үрhэнэй материал олохын тулада михиннээ hэгсэржэ, hоломоёо латин сохижо, колос суглуулжа 63 центнер эрхим шанартай үрhэнэй материал олоо. Молотовойхид гүрэнэй урдахи бүхы уялганнуудые хаhа болзор соонь түлэжэ, энэ хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ эрхим шанартай үрhэ хүсэд хаажа шадаба. Өөhэдтөө үрhэ хүрөөгшьегүй аад, ялгэ тэбэрээд байдаг күнүүд яhала олон бии. Тиихэдэ, молотовойхид өөhэдтөө хүсэд хүрэхэ үрhэ хүрөөгтэй байбашье, хаярэ гаражаа аяар 63 центнер таряа олоhонинь юунэршье сэгнэшэгүй ехэ хэрэг бишэ аал. Молотовойхид үнэн патриот байhанаа харуулжа, хаярэ газаагуур хэбтэhэн таряа суглуулжа, хүршэ hүүhан колхозуудтаа аяар 200 центнер таряа үрhалаа. Партийна кандидатска, группа үрhэ хүрөөгтэ олоогоор өөрынгөө хүдэлмэри хизаарлаагүй. харин тарилгада бэлэдхэл ба тэрэнние үнтэргэхэ ябадалтай холбогдоhон бүхы асуудалнуудые шиидхэжэ шадаhан байна.

Машина зэмсэгүүдээ эрхимээр заhабарилжа ба мори унаагаа амаруулжа тэнхээ тамирынь hайжаруулаа. Мүн нилээд олон үнеэ сэрнуудые ажал хүдэлмэрилэ hургаба. Поли дээрэ хүдэлмэриин хүсэнэй бүхы колхозниннуд хүдэлмэрилхэ юм. Полевой станай дэргэдэ хүүгэдэй байха ясли эмхидхэгдэнэй.

Норжима Цыренжаповагай бүлэhөө—гаранэй нүдүүд Буда, Балдан ба басаган Балжама гэгшэдhөө бүридhэн звено эмхидхэгдээ. Түс звено 65 га газар, машина зэмсэг, мори унаа ба үрhэ гэхэ мэтэннүүдые тушаажа абанхай. Үхи хүүгэдээрээ нэгэ звено болоhон нүхэр Цыренжаповагай звено колхозойнгоо түсэблэhэнhөө 18 пуд дээлүүр тарыа ургуулжа абахабди гэhэн уялга абаhаа байна. Эндэ нэгэ бүлэhөө эмхидхэгдhэн баhа нэгэ нимэ звено бии. Энэ колхозто үбгэдэй совет гэжэ бии болгогдоо. Эдэнэр полевой хүдэлмэриин шанар шалгажа, хайшаан гэжэ машина зэмсэг ба мори унаада хандаха ёнотойб гэжэ эзлуушуулые hургадаг байна.

Тарилгада бэлэдхэлэй талаар аймаг соогоо түрүү hуурги зэзлжэ, ВКП(б)-гэй партийн айюом ба аймисполкомой дамжуулгын Улаан түг абаhан байна. Иигэжэ эзлуу кандидадуудтаяа хамта, коёрхон коммунист алдуу эндүүнүүд ба полевой хүдэлмэридэхи дутуу дүнданууда хараадаа абажа, дары заhажа шадаhанайнгаа аштаар урдань гэгдэжэ ябаhан колхозоо түрүү колхоз болгожо шадаба.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи партийно-кандидатска группын хүдэлмэриин дүй дүршэлhөө hургаал боломоор нилээд ехэ үльтэр жэшэ абажа боломоор байна. Эндэ эдир залуу наhанай 23 комсомолецуун бии. Энэ болбол тон ехэ хүсэн мүн.

Иимэннүүд колхозуд Хэжэнгын аймаг соо яhала олон. Хэдэн олон колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд үнтэргэгшэ хабарайнгаа алдуу эндүүнүүдhөө hургаал абажа байна. Тиибэшье, «хэн юу үгэнэ ааб» гэжэ хүнэй гар хаража hуудат 5 колхоз Хэжэнгэдэ бии. Эдэнэр «хэн бидэндэ үрhэ хүрөөнгэ үгэхэ гэжэ» гэжэ хүлеежэ hуудат заншалтай. Эдэнэртэ адагынь 4—5 мянган центнер үрhэн хэрэгтэй. Эдэнэр үрhэ хүрөөнгэ олохо хүсэд эрхэ байдалтай. Тоод. өөhэдынгөө бүхы хүсэ шадалые молотовойхидтол адлаар эмхидхэжэ шадаагүй. харин али нэгэ тэзhөө үрhэ хүрөөнгын өөрөө буужа ерэхые хүлеежэ байhанайнь үрэ мүнөө тобойсо гаража ерэбэ.

Хүшэр бэрхэ сагай тохёолдоходо, абиртажа, гэншэжа бүтүү маханлаа тооридэгтүй, харин тэрэ доронь зүб шиидхэбэри гаргажа, тохёолдоо байhан бэрхэ ушарнуудта колхозно олонитые элсүүлжэ. өөhэдынгөө доторой ресурснуудые болохо хирээрынь хэрэглэжэ шадаhан. Молотовой нэрэмжэтэ колхоз пэшгеэр бүсад колхозуд, партийна эхин организацинуудтаа бүхы хүдэлмэрээ табиха зэргэтэй.

Энэ болбол өөрынгөө хэhэн алдуу дутуунуд дээрэ хайшаан гэжэ hураха ёнотойб гэhэнэй эли боло үльтэр жэшэ болоно.

Б. АНГАРОВ.

Баргажанай аймагай колхозуудаар

БАРГАЖАН. **(Телефоноор абтаба)** Тарилгын урда тээхи газарай эдүүрилгэдэ оrohон колхозуудай тоо үдэр hөө үдэртэ олошоржо байна.

Газарай эдүүрилгэдэ оrohон колхозуудай дунда Сталинай, Молотовой, Свердловэй нэрэмжэтэ ба «Красный Пахарь» колхозуудаа илангаяа өөхэн гуримтайгаар поли дээрээ хүдэлмэрилнэ. Мүнөө эдэнэр 100 гаран га газар борнойлоод байна.

hаяын үдэрнүүдтэ кэдэ хэдэн колхозуудаа эртын тарилгада оroхоо байна.

О. НОМГОНОВ.

ПОЛИДОО ГАРАБА

Бичурын аймагай Ново-Сретинскэ сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ колхозой полевоческо бригадануудаа тарилгын урда тээхи газарай эдүүрилгэдэ оробод.

Бригадиринуудаа нүхэд Белых, Савельев, Тимофеева ба Петров гэгшэдэй бригадануудаа 100 гаран га газараа борнойлоод байна. Эдэнэрэй ажалайнь бүтээсэ үдэрhөө үдэртэ дээшэлнэ. Полевой хүдэлмэриин эхилhэн түрүүлэгшэд 25 га газар борнойлhон байгаа hаа. удаадахи үдэрнүүдтэнь 50—60 га хүртэр борнойлно. Эдэ бригадануудаа hаяын үдэрнүүдтэ эртын тарилгада оroхоо байна.

Д. ДАНЗАНОВ.

Заиграй ба Сэлэнгын колхозуудай мүрысөөн

1943 оной хүдөө-ажахын жэлые амжалтатайгаар үдэгэрэхын тулада Заиграйн ба Сэлэнгын аймагай колхозуудаа мүрысэбэ.

—Га бүхэнhөө 10,4 центнер оroohото культура, 120 центнер хартаабха, 125 центнер овощь ба 150 центнер сахарна свёклю хуряан абахабди—гэжэ заиграйнхид өөhэдынгөө үилга соо бэшэнэ.

Хүдөө-ажахын бүхы культурануудай ургасые дээшэлүүлхын зорилгоор Заиграйн аймагай колхозуудаа тарилгаа ба хадалаа сабшалангайнгаа газарые үтэгжүүлгэ ябадалаа улам шангаар ябуулна.

Энэ аймагай колхозуудаа оroohото культурануудые тарихынгаа хажуугаар, овощно-техническэ культурануудые ехэер тариха юм. Гансахан хартаабха ба овощь тариха газарайнь хэмжээ 1.300 га болоно. Гадна үнhа, тамхи. наран сэсэг ба бусад культурануудаа тариhаха байна.

Заиграйнхид. сэлэнгынхидтэй мүрысэжэ абаhан энэ үилгаяа дүүргэхын түлөө эсэшэ сусаршагүйгөөр хүдэлмэрилжэ. мүрысөөндэ илахын түлөө тэмсэхэ ёнотой.

Ц. ГОМБОЕВ.

ХИЛЫН СААНА

Дайн сэрэгэй hүүлдэ табигдаха эдеэ хоолой асуудалнууд туша нэгэдэмэл нацинуудай конференци дээрэ байлсаха СССР-эй делегаци США-да ерэбэ

ВАШИНГТОН. апрелиин 20. (ТАСС). Дайн сэрэгэй hүүлдэ табигдаха эдеэ хоолой асуудалнууд туша нэгэдэмэл нацинуудай США-да болохоор зарлагдаhан конференцидэ байлсахаар СССР-эй делегаци ерэбэ. Энэ делегацитай хамта хэдэн олон экспертнүүд ябалсана. Түс конференци Хот Спрингс гэдэг городто майн 18-ай үдэр нээгдэхэ юм.

Генерал Жирогой меморандум

ЛОНДОН, апрелиин 20. (ТАСС). Рейтер агентство болбол генерал Жирогой де Голльдо эльгээhэн меморандумые дамжуулна. Тэрэ меморандум соонь нигэжэ хэлэгдэнэ гэбэл, генерал Жиро болбол французска территориие сүлөөлхэ саг хүргөөе тусхай совет байтуулжа, тэрэнь Франциин бэсэ даанги байлгые хамгаалха, тэрэнэй далайн саанахи территориннүүдай ресурснуудые хяхгадан хараха байха, нэгэдэмэл нацинуудай талада hайн сэрэг хэхэ ба Франциин территориhоо газаа тээ байhан бүхы французуудай эдибхи оролдолгые Франци дотор дэлгэржэ байгаа эсэргүүсэлтэй хүдэлөөнтэй тааралдуулан хүтэлхэ зэргэтэй. Союзниннуудай арминн амжалтатай добтолгонь энээнние бүтэхэ тэешэнь болгохотойнь сасуу, тэрэ совет болбол Франци худар ошожо, түс ороной сүлөөлэгдэhэн хирээр территориёо саг зуура. хүтэлжэ байха ёнотой гэжэ мемарандум соонь хэлэгдэнэ. Тиин Франциин бүхы территориин сүлөөлэгдөөд байхадань, энэ совет болбол хамаг бүхы хүүли засагаа 1872 оной февралиин 15-ай республиканска хуулитай зохилдуулан байгуулагдаhан саг зуурын правительствада туша ажа үгэхэ ёнотой. Энэ саг зуурын правительствонь эб найрамдалай хэлсээ хэгдэхэ үедэ Франциин эрхые хамгаалжа хабаадалсаха болоно. Генеральна совет дүүдэй делегацуудай суглаан болбол национальна суглааанда hунгаха hунгалтын үдэрые тодорхойлжо гаргаха юм.

Гадаадын hонинууд

Мэнэ hаяхан гитлеровец үүдэй то-миhон Грециин шэнэ «премьер министр» Раллес гэгшэ бүхы орон дотоороо хэдэн олон митингнүүдые үнтэргэхэ гэжэ шиидхэhэн байгаа. Зүтөөр, нютагнютагуудта эльгэгдhэн квислинговскэ агентнуудые улад зон дайсан харшаар угтаhан байна. Афиньлэ байдалынь айхабтар хатуу болоhон дээрэhээ, Раллес болбол юрэ суглаан дээрэшье үзэгдөөгүй hаа дээрэ гэжэ бодоо. Гитлеровскэ марионеткэнүүдэй ами наhыень аршалхын тулада гестапо ба полициин томо томо отрядуудуудагдажа асарагдаха баатай болоо. Патриотическа демонстрацида хабаадашадай дунда hаа хэдэн олон хүнүүд арестовалагдаhан байха юм.

* * *

Гитлеровскэ эзэмдэгшэд ажалай алба хахэеэ ерэhэн норвежецүүдые сэхэ сэрэгэй албанда ябуулха гэжэ арга мэдэ ба хүсэрхэлгэнүүдые хэнэ. Жэшээнь, hаяхан ехэшэг бүлэг норвежецүүд «Викинг» гэдэг СС-тэнэй дивизидэ шофернуд болгогдоhон байгаа. Эзэмдэгшэдэй хара баатаар асарhан 4.000 норвежскэ басагад эхэнэрэй түсгаар лагерьта эльгэгшэбэ.

(ТАСС).

Туниста боложо байгаа сэрэгэй ибуулганууд

ЛОНДОН, апрелиин 21. (ТАСС). Апрелиин 19-дэ англійска 8-дахи арми Энфидавиллиин оршонно дайсанай позициие атаковалба гэжэ хуулита ёhоор мэдээсэгдэнэ. Айхабтар шанга байлдаан соогуур Энфидавилль англійска сэрэгүүдэр эзэлэгдээ. Дайсанай хамгаалгын линиин түрүү объектнүүд булиаглан абтаба. Дайн байлдаан үргэлжэлhөөр.

Нэгэдэхи арминн фронт дээрэ Меджес-Эль-Баб гэдэг секторта нэгэ багаа урагшаа дабшалта болохоhоо ондоо шуухала хубилалта болоогүй.

Хойто Африкада генерал Роммель апрель hарын эхиннhээ хойшо 130 транспортна хүнэ бомбардировщигуудаа гэбэ гэжэ Рейтер агентство мэдээсэнэ.

Харюусалгата редактор Ц. ГАЛСАНОВ.

Мүнөөдэр кинотеатрнуудта

„ПРОГРЕСС“

Котовский.

„ЭРДЭМ“

Морягай басаган.

Сеанснуудынь 4, 6, 8, 10 часта.

Кассань—2 часаа.

Эрхим hаалишадай жэшээ

Кяхтын аймагай Субагтын сомоной «Улаан Табангут» колхоз 1943 ондо гараhан түлые хоролтонүйгөөр абаха талаар аймаг соогоо түрүү hуури эзэлнэ.

Энэ колхозой МТФ-дэ 397 толгой эбэргэ темо мал бии. Тоод, энэ жэлэй түрүүшын хоёр hарын турша соо абтаhан 50 гаран тугалнуудаа нэгэшье хоролтонүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Эрхим hаалиша нүхэр Дулма Жапова гэгшэ 9 тугал хүлеежэ. тэрэнээ эдүүр энхээр темо болгожо байна. Мүн hаалишад нүхэд Дари Гомбожапова, Цэндэ Буянтуева гэгшэт хүн бүхэнэй 10—11 толгой тугалнуудые hайнаар харуулhалжа байнад.

Мүн хони ямаадhаа абтаhан түлнүүдэй нэгэнинишье хоролто болоогүй. Республикын түрүү хүнүүдэй зүблөөндэ хабаадаhан, хонишон нүхэр Ханда Ломбожапова гэгшэдэ 100 эхэ хонин даатгаhан байгаа. Нүхэр Ломбожапова апрелиин 1-эй мэдээгээр 55 хурьга эшэгэ абажа, эрхим hайнаар харуулhална. Мүн хонишон нүхэр Б. Цыбденова 43 хурьга абажа. тэрэнээ нэгэшье хоролтогүйгөөр темо болгожо байна.

Иигэжэ энэ колхозой малшад, нүхэр Сталинай февральска приказтай таниилсахадаа абаhан ялгаяа алдар солотойгоор дүүргэжэ байна.

Д. ТУБДЕНОВ.
(Манай информатор).

Малшадай жаяг заршам эрхим hайн

ЗАКАМЕН. Хаснинин сомоной Калининай, Молотовой ба Калининай нэрэмжэтэ колхозуудаа социалистическэ мүрысөөнэй договор баталба. Эдэ колхозуудаа 1943 оной полевой хүдэлмэриие эрхим hайнаар үнтэргэхэ ба малажалые ахүгжүүлхэ гүрэнэй түсэбые үлүүбшэлэн дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргахабди гэhэн тодорхой ялгаануудые абаhан байна.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой членнүүд абаhан ялгаа соогоо иигэжэ бишэнэ: 100 толгой эхэ ямаанhаа 120 эшэгэ. 100 толгой эхэ хонинhоо 115 хурьга. 100 үнеэнhээ 85 тугал абаха.

Энэ ялгаяа калининайхид муу бэшээр дүүргэжэ эхилээ. Мүнөө олоороо гаража байгаа түлнүүд нэгэшье хоролтогүйгөөр абтана. Малшадай дундахи жаяг заршам эрхим hайнаар табигдаhай. Ороондо орохо ёнотой бүхы малнуудаа бүтэдынь ороондо оруулжа дүүргэбэ.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, Калининай нэрэмжэтэ колхоз малажалые хүтэжүүлхын түлөө большевистскээр тэмсэжэ байна.

Б. ГАРМАЕВ.
(Манай информатор).

Ехэ hүү hаалгын түлөө тэмсэнэ

ХЭЖЭНГЭ. **(Манай информаторhаа).** Дээдэ-Худатай сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой МТФ-эй хоёрдохи номерой үүрүүтын хүдэлмэрилэгшэд — hаалишад ба малшад hү hаалгынгаа түсэбые эрид дээшэлүүлхын түлөө эсэхэ сусахые мэдэнгүй тэмсэнэ. Энэ үүрүүтэ бүхы дээрээ февраль hарынгаа түсэбые 110 процент дүүргээ.

hаалиша нүхэр Цыжима Бабаева hү hааха hарынгаа түсэбые 150 процент дүүргэбэ. hаалишад нүхэд Ц. Базарова. Х. Ринчинова, Я. Будажапова гэгшэд hү hааха hарынгаа түсэбые 101—117 процент дүүргэhэн байнад. Эдэнэр hүүлэй үедэ hү hаалгаяа эрид дээшэлүүлжэ байнад.

Ш. ЦЫВАНОВ.

Нэгэшье түл хоролтогүй

БАРГАЖАН. **(Манай информаторhаа).** Дэрээнэй сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Аюша Ринчинович Эрхитуевай нүтэлбэрилдэг ОТФ жэлhээ жэлдэ хони ямаанай тоо толгойе олошоруулжа гүрэнэй түсэбые үлүүбшэлэн дүүргэнэ. Мүнөө бүхы hүрэг хонидойнь 97 процентнь метизированнаhан байна. ОТФ-дэнь энэ жэлэй январиин 1-эй мэдээгээр 4.000 гаран хони ямаан тоологдоно. Энэ жэлэй түрүүшын 3 hара соо 500 гаран хурьга эшэгэн хүлеегдэжэ. нэгэшье хоролтогүйгөөр томо тобир болгогдожо байна.

Энэ ОТФ-дэ хониной ажал дээрэ үнэ удаан хүдэлмэрилhэн, дүй дүршэлөөр баян болоhон хүнүүд ургажа гараа. Хонишон нүхэр Шилсама Батуева—101 хурьга, Дулма Базарова—130 хурьга, Нажсама Батуева—136 хурьга түрүүлжэ абаад, тэдэнээ эдүүр энхээр түлжүүлжэ байнад. Иимэннүүд хүнүүд яhала олон.

О. ЭРДЫНЕЕВ.

Англійска морягууд советскэ орденуудаар шагнагдаба

Апрелиин 20-ой үдэр Лысмыдэ байгаа (Англи) советскэ посольстводо үүлзалган болобо, тэрэ хадаа Англиhаа СССР худар буу зэбсэг зөөжэ асархадаа баатаршалга ба эрэлхэг зорит харуулhанайнь түлөө англійска морягуудые орденуудаар шагнагдаhан тушаа хэгдэбэ.

Тэдэ орденуудые барюулха үеэ байлсаhан айлшадай дунда далайн министр Александер, флодой адмирал Дадли Паунд, информацийн министр Брэкен, мүн тэрэшэлэн гадаада хэрэгүүдэй министрэй саг үргэлжын орсолгошо Кадоган ба Великобританийн далайнсэрэгэй ба худалдаа-лаймаанай флодуудай түлөөлөгшэд бии байгаа.

Советскэ посол нүхэр Майский гэгшэ орденуудые барюулха зуураа, богопихон үгэ хэлэжэ, мүнөө боложо байгаа дайн байлдаанда хамаг бүхы буу зэбсэгүүдые хэрэглэхэ гээшэ угаа шуухала удхатай байhыень дурсаан. Великобританийн сэрэгэй ба худалдаа-лаймаанай флодуудай бүтээhэн ехэнэн ажалые тэмдэглэhэн байна.

Англи болбол үhан дорохи дайн байлдаанда тулажа гараха байhандань сохом этигэхэ байhанаа элирхэйлэ зүүрааа. нүхэр Майский нигэжэ хэлэв: «Дайн байлдаан мүнөө шиидхэхы үедөө ороод байна. Нэгэдэмэл нацин hүүлэй 6—7 hарын турша соо хэдэн олон толотомо ба найтуулга ехэтэй амжалтаннуудые түйлаhан байгаа. Улаан Армиин үбэлэй добтолго Сталинград шадар алдарта илалтаар захалба.

Тусгаар шалгарhан эрхим англійска морягуудые орденуудаар шагнаха гэhэн советскэ правительствын шиидхэбэри тухай дуулгаад. нэгэдэмэл нацинуудниитынгээ дайсанда эсэргүү үргэн ехэ добтолгото операциннуудые хэхөөр бэлэдхэжэ байна гээшэ гэжэ мэдүүлбэ.

Молотовойхидтол адлаар хүдэлмэрилхэ хэрэгтэй

Урдань хэhэн алдуу эндүүгээ hуургаал болгожо, тэрэнөө саашанхи хүдэлмэриндөө большевистскээр хайшаан гэжэ заhаха ёнотойб гэжэ харуулhан, Хэжэнгын аймагай Дунда-Худанай соционой Молотовой нэрэмжэтэ колхоз тухай хэлэгдэмнай.

Өөрынгөө зэргэдэ хэдэн арбаад ба зуугаадные коммунистнуудтай байhан парторганизацинуудта орходоо, үсөөхэн тоной коммунистнуудтай аад, дайшалгы шадабариигай ба ажал хүдэлмэри өхээр бүтэдэг парторганизацинуудбайдаг. Үнэндөө хадаа тоогойнгоо талаар бишэ, харин шадабариингаа талаар дайлалдадаг гээшэ бэзэ. Эгээл нимэ юумэн Молотовой нэрэмжэтэ колхозо болобо. Эндэ хоёрхон лэ коммунист бии—колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Магатаев, парторгь нүхэр Батомункуев. Үнэгэргшэ жэлдэ энэ колхоз үрhэ хүрөөнгөөр дутажа, угаа бэрхэтэй байдалда орогоон байгаа. Аяар 250 гаран модоной газарта байhан Бичурын аймагhаа арhа яhан болошоhон мориндоороо хүрөөгтын материал зөөлжэ, зүдэрхын өхээр зүдэрhэн юм. Партийна кандидатска группа болбол энэнhээ hуургаал абажа, шангашат лэ тобшолол гаргаhан байна. Үнэгэргшэ жэлэйнгээ алдууе дабтахагүйн тулада эрид тэмсэл хэhэнишье hаа. үнэгэргшэ намар тиимэшье hайн ургаса абаагүй.

Гэбэшье, партийно-кандидатска группа хадаа колхозынь ямар аргаболомжонуудтай байнаб, тэрэ бүхэнние бүтэдынь элсүүлжэ шадаа. Нэмэлтэ үрhэнэй материал олохын тулада михиннээ hэгсэржэ, hоломоёо латин сохижо,